

Wymagająca prawda

Głos nie polemiczny, a raczej wyjaśniający milczące nieporozumienie

Mam nadzieję że ten ferwor polemiczny prędko nie minie, bo jest on nam wszystkim w Polsce potrzebny. Jestem jednak zdania, że na razie polemicy minęli się, zamiast dyskutować meritum sprawy (którym jest pytanie o dysonans moralny w Polsce i reakcję ludzi na ten dysonans; jeśli nie reagują, to może po prostu go nie ma?).

Pan Prof. Sztompka napisał emocjonalny co prawda, ale jednak esej literacki ze swojej perspektywy, jako socjolog. Esaj ten stawia ważne pytania. Przerysowanie i kontrowersyjność niektórych z nich była, jak mogę przypuszczać, zamierzona. Nie jest to praca naukowa. Nie są tu celem prawdy naukowe. Nie jest to nawet Aletheia Parmenidesa z Elei. Jest to przysłowiowy „kij w mrowisko”. I to kij skuteczny, bo wywołał odzew. Wiele podobnych działań żadnego odzewu nie wywołuje. Można naturalnie być zdania, że kijów w mrowisku mamy aż za dużo i może nie są one nam potrzebne, a mogą nasze mrowisko zburzyć i nam (mrówkom) zaszkodzić. Ja akurat esej Prof. Sztompki przeczytałem z przyjemnością

(wcale nie godząc się ze wszystkimi opiniami), bo nie zobaczyłem w nim złych emocji, a raczej wezwanie do dyskusji.

Pan Prof. Korus uważa, że prawda powinna być rzetelnie udokumentowana. I ma absolutną rację. Tego wszak uczymy naszych studentów od dnia numer jeden. Jednak PAUza nie drukuje (chyba?) prac naukowych. Tu raczej na miejscu jest esej. Esaj to taki pożyteczny odpoczynek dla każdego z nas. Nie musi mieć Abstraktu, Wstępu, Materiału i Metod, Wyników i Dyskusji (i jeszcze paru działów, jak wiadomo). Esaj nie musi też zawierać Prawdy Naukowej – wcale. Może zawierać tylko pytania, opinie i mniemania, i to zupełnie bezpiecznie. Minęło już parę lat od czasów Parmenidesa z Elei. Doksa (droga mniemania) w rzetelnej dyskusji eseistycznej już nam raczej nie grozi, bo postępowanie logiczne i heurystyczne we wszelkich naukach był przez tych parę lat raczej fenomenalny. Eseistyka naukowa stoi na bardzo wysokim poziomie i śmiech serdeczny czeka każdego, kto ten poziom choć trochę obniży.

Dyskutujmy dalej, proszę!

MAREK R. LIPIŃSKI

Rhodes University, Grahamstown, South Africa

Mając nadzieję, że ta seria tekstów zamknie spór wokół eseju Profesora Piotra Sztompki (który jest tylko złagodzone echem konfliktu rozdzierającego dzisiaj Polskę), przypomnijmy jeszcze – wszystkim ku przestrodze – starożytną opowieść Ezopa, w wersji Biernata z Lublina.

Redakcja

Zgodnych nic nie przełomi

Ociec, mając syny rodne,
Częstokroć karał niezgodne;
A oni go nie słuchali
I słów jego mało dbali.
On, chcąc je przykładem przywieść,
Snop suchych różg kazał przynieść,
A każdemu z nich podawał,
Aby on snop całkiem złamał.
Ale gdy się próżno kusili,
Nic temu nie uczynili.
Ociec sam różgi rozwiązał
A po jednej wszystkie złamał,

Rzekąc im: „Synowie mili!
„Jeśli byście zgodni byli,
„Pokój zawsze będzie z wami,
„Boć was żadny nie przełomi;
„A będziecieci w niezgodzie,
„Rychło przyjdziecie ku szkodzie,
„Bo kiedy się rozsypiecie,
„Po jednemu poginiecie“.
Nie pomogąc miasta, grody,
W których nie masz wewnętrznej zgody:
Zgoda małe rzeczy mnoży,
Niezgoda wiele ich uboży.

BIERNAT Z LUBLINA

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Marta Wyka, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Borowski, Andrzej M. Kobos, Piotr Malecki, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotoskład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31-016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.